

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 kóna.
Egy hónapra ..... 2 kóna.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 kóna.
Egy hónapra ..... 2 kóna f.
HIRDETÉSEK:
4-szorosos petit sor egyszer 20 fill.,
minden következőnél 15 fillér.
Nyitólír petit sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, október 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Éhínség fenyeget Aradmegyében.
A grófok pártjának agitációja.
Előntötte a Mros az aradi árteret.
Kétszázharminckét üveg pezsgő.
Aradi katonabízt kardafférje.
Névtelen levelekkel üdözött katonatiszt.
Aradvármegy Tisza István mellett.
Balkáni államok háboruja Törökország ellen?
Ankét a Kamrában.
A budapesti orradalom.

Mozgósítás a Balkánon.

Arad, szeptember 30.

Az a feszültség, amely a Balkánon az olasz-török háború alatt egyre jobban nőtt, úgy látszik, legfelső fokához jutott. A Törökországgal szomszédos államokban napok óta a hadizetét megelőző, lázas állapot tapasztalható ma bekövetkezett, minden előzetes cáfolgatás ellenére, a fegyverbeállítás, Szerbia és Bulgária hadierőjüket mozgósították, és nyomban követte ezt Törökországnásikkét szomszédja, Montenegró és Örgörország is.

Természetesen, ez nem jelenti még a háborút. H. visszagondolunk arra, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia között is mozgósítása került a sor, sőt a két állam katonái a határon szinte farkasszemet néztek egymással, anélkül, hogy a harc kitört volna, —most se lehet kizárni azt, hogy a feszültség robbanás és az egész Balkán tűzbeborulása nélkül fog elmúlni. Minden attól függ, hogy a nagyhatalmak béketörekvése, amely eddig a külügyi hivatalok kom-

münikéiben nagyon aláhuzottan jelentkezett, mennyire őszinte és hogy mennyi eréllyel igyekezik majd érvényt szerezni.

A bolgár és szerb mozgósítások ürügye az, hogy Törökország a határokon nagymérvű csapat-koncentrációt folytat és így az ő támadásától lehet tartani. Ennek az oknak erőszakos voltát nem kell hosszan bizonygatni. Törökország, amelynek hadierőjét még mindig leköti a tripoliszi háború, nem gondolhat támadásra egyik szomszédjával szemben se, annál kevésbbé, mert a hódító törekvések egyik irányba se unszolják. Sokkal inkább kézenfekvő az, hogy a szerbek és bolgárok a mozgósítással (esetleg magával a háborúval) akarják kényszeríteni az ozmán birodalmat, hogy a szláv nemzetiségeknek autonómiát adjon. Ez természetesen Törökországot gyöngítene s reményt adna arra, hogy a tőle elszakadó részek Szerbiához, vagy Bulgáriához csatlakozzanak.

Hogy lesz-e hatása a fenyegetésnek, a presszióknak, azt nem tudni. Tény az, hogy Törökországot a két, sőt négy oldalról jövő hadizet, vagy szorongatása legalkalmatlabb időben éri, amikor kifelé háborút visel, belül pedig a leghevesebb politikai párt-harcok, sőt véres zendülések, fölkelések pusztítják. Ugy fest a helyzet, mintha az olasszal verekvő, külső sebektől és belső vérzéstől gyöngülő török körül támadó, ugrásra kész helyzetben állának a szomszéd államok, lesve az alkalmat: vajon elég tehetetlen, elég fáradt arra, hogy valamennyien, közös jelle ráugorjanak és kifosszák?

Azonban bizonyos, hogy a nagyhatalmaknak ez időszert nem lehet nagyon kedvükre a háború. Még azok a nagyhatalmak, amelyek egyébként nem rokonszenveznek a portával, igyekeznek a kis államok harci kedvét megfékezni és elejét venni a felfordulásnak, amely az Európaszerte tartó gazdasági krízist még kegyetlenebbé tenné és újabb bajok forrását nyitná meg. Különösen érdeke ez az osztrák-magyar monarchiának, a melynek érdekei ezer szállal fűződnek a Balkánhoz és a melynek minden erejével igyekeznie kell, hogy a békét megmentse. A külügyi hivatal igen jól ismeri a helyzetet, a mit eléggé illusztrált Berchtold gróf expozéja, amely rámutatott a Balkán villámmal teli felhőire; s bizonyára tudni fogja, hogy mi módon érvényesítse befolyását a háború veszedelmének elhárítására.

Az esztendő óta húzódó Balkán-krízisnek fordulópontjához jutottunk. Előrelátható volt, hogy az ellentétek, amelyek önmagukba fennállottak, amelyeket apróbb és nagyobb események mindjobban kihegyeztek, összeütközésre fognak kerülni. Európa békéje fölött állandó, veszedelmes probléma volt ez. Most ki fog tűnni: egymás husába csapnak-e a gyűlölködő szomszédok, vagy pedig sikerülni fog azokat megfékezni, — esetleg az összeütközést prolongálni. A mai helyzetben, a melynek válságos volta szinte képtelenné teszi a gazdasági életet arra, hogy újabb komplikációk hatását elviselje, még ez a prolongáció is kívánatos lenne.

Az anyja szíve a legerősebb.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

Ami a vonat lassan cammogott ki a hajnali ködől, Thurzó úgy érezte, hogy régen tartozott ezzel az uttall, jöllehet másként képzelte azt el. Már ősz óta ígérgette a kis hugának, hogy meglátogatja őket, de a napig tartó vasúti utazás endesen későbbre maradt. A télen hirtelen vadvágy fogta el, nyughatatlan lett, röptült volna, e a hitvány mindennapi élet nem engedte. Valsággal belebetegedett ebbe, fanyaran járt az utcán s egyszer utána is szaladt valakinek.

— Azt hittem, a hugom.

H. hogy is jött volna az ide, a lapos Alldreakkora távolságból, váratlanul! Nem engedte a kis fia, mert az belebetegednék a téli hidegbe, azonban jönnek helyettük a levelek, hogy beszédeje nem láttam már közületek senkit, úgy flünkitt elszigetelve, idegen minden, mindenki az áram, meg a gyermekemen kívül...

Thurzó most már azt sem bánta, hogy a vonat olyan felbőszítően lassu járással halad előre hiszen akármilyen későn is tülkorán történik meg a vizionlátás. Oh, Istenem, milyens lesz az! A csókjai csak egy kihült arco érnek és nem lesz viszonzásuk. A gyerkasszony, aki születése óta a legjobb pajtása, megértő hű barátja volt, most összekulcsolt kezekkel mosolyog túlvilági álmában azo a kegyetlen tréfán, hogy itt kellett

hagynia mindenkit, szerelmes apró magzatját leginkább. Az sirva ébred majd reggel és csak nagyon sokára tudja meg, hogy miért sirt.

A homályból bontakozott már a vidék, bent járt a vonat Erdély szívében, a sós levegő áthatolt az ablakon s Thurzó egész éjszakai álmatlanság után merev, száraz szemmel bámulta a vasúti póznákat, az örházakat, képzeletben egy másik vonatot kísérve, amely majd az édes anyjukat hozza el.

A lelke tépett roncs volt már, mert mi következhetik az életben, ha ez is így történhetett! Miért kell annak elmennie, akire olyan szükség van s miért sebez a sors újabb törzsurásokkal azt a gyöngy öreg asszonyt, aki gyermekkor óta mindig csak temet! Jómódot, viruló reménységet, boldogságot, egész sereg vérét, — de csak temet és szomorúságot halmoz össze.

Erre a gondolatra aztán megborzadt, valósággal összeesett.

— Jaj, csak az anyánk viselje el a csapást! Jaj, ebbe belehal!

A kis halott úgy várta, mosolyogva. A jobb keze magasabban fektült, mintha nyugtatta volna az érkezők felé, az ajaka — szép metszésű édes szája — megnyitott egy csöppet, de Thurzó szívébe olyan keserű bánattal tört a képzelte szó.

— Nem jöttél, pedig hogy vártalak! Hány-szor sirtam, hogy nem láthatom legjobb véretem, a bátyámat!

Thurzó rátette kezét a hideg földre, aztán ott maradt mellette estig.

— Ne jöjjön be senki, magam akarok vele maradni, sok beszédünk van.

És kezdte fölleleveníteni az emlékeiket, apró régi örömeiket, intim bánataikat, amiknek a megértéséhez nem juthatott más. Pedig nekik elég volt egy szemvillanás, megértő kézfogás s emberek ezrei között már nem álltak többé egyedül.

Később kiment a másik szobába a csöndes testvérekhez, lábujjhegyen járt s azt mondta:

— Pszt, alszik!

A kis fiú a nagyobbik nőtestvért ölelgette. Egész kis teste feldulva, mint ahogy a föld hullámszik titokzatos erő hatására; még nem beszélt, de annál reszketőbben ölelgette a nővérét:

— Mama, mama...

— Összetéveszt az anyjával, szeresd. Nektek ugy sem adott az isten.

Thurzó aztán a kalapját kereste, vacogott a foga, mire sz ajtóba ért.

— Anyánkért megyek a vasutra, szegény, ő még nem tud semmit.

Kitámolygott. A többit erre kilelte a hideg. Az asszony fejförcsöket kapott, a rémület elvette a szavát. Mi lesz, ha megtudja!

A vonat ajtajában már feltűnt roskatag kis alakja, amint beleharap az alsó ajakába és ezzel fojt el minden gondolatot, megérzést. A háta mögött az egyik fia. Az a szája teszi az ujját, ezzel jelzi: vigyázz, hogy mit mondasz!

A grófok pártjának agitációja.

— **Mezőssy brutális támadása.** —

Saját tudósítónktól.

Budapest, szeptember 30.

A magyar delegáció holnap délelőtt folytatni fogja csütörtökön félbeszakított munkáját. Egyelőre még az albizottságok tanácskozása tart, mert ezek közül a múlt héten még csak a külügyi bizottság tárgyalta le Berchtold gróf exorzéját, a hadügyi és a tengerészeti bizottság még nem végzett a hadügyminiszter és Montecuccoli gróf előterjesztéseivel. A bosnyák költségvetést az egyesült négyes albizottság fogja letárgyalni. A delegáció plenáris ülései előreláthatóan csak a hét végén kezdődnek meg.

Tisza István gróf a királynál.

Bécsből jelentik: Lukács László miniszterelnök, Hazai báró, Székely Ferenc, Beöthy László és Teleszky János miniszterek Bécsbe érkeztek. Tisza István, Beöthy Pál és Jankovich Béla is ide érkeztek, hogy megköszönjék az uralkodótól nyert kitüntetésüket. Tíz órakor megjelentek a Burgban az új titkos tanácsosok: Beöthy László, Teleszky János, Jankovich Béla és Beöthy Pál. Letették az esküt, majd a király külön kihallgatáson fogadta őket. A második csoportban Lukács László, Tisza István, Székely Ferenc és Hazai Samu báró jelentek meg a király előtt, hogy köszönetet mondjanak a véderőtörvény elintézése miatt kapott kitüntetésekért.

A nagykarolyi beszámoló.

Károlyi József gróf vasárnapi nagykarolyi beszámolóján Apponyi Albert gróf mondott hosszabb beszédet a politikai helyzetről. A jövő eshetőségeivel foglalkozott.

Készüljünk — mondta — *a választásokra*, mert ebből a hinárból csak ez vezethet tovább. Az egyik volna egy becsületes megegyezés, amelynek alapjait kifejtettük számtalanszor. A másik, folytatni amint júniusban tették, az ellenzék kizárásával, házilag alkotni ugynevezett törvényeket, megcsinálják házilag az új választó törvényt is Tisza Istvánnak gondolata szerint. Hát ez egészen kárba vesztett munka, mert az a választói reform, melyről Tisza Istvánnak nézetei ismertek, azt akár meg se csinálják, az nem oldja

meg a kérdést, az nyitva hagyja a kérdést, azzal szemben mi csak úgy, mintha semmi sem történt volna, ragaszkodni fogunk ahhoz a megállapodáshoz, mely az ellenzéki pártok közt létrejött és melynek alapján a haza minden értelmes és erkölcsileg fedhetetlen polgárának meg akarjuk adni és szabadságában a titkosság által biztosítani a választójogot.

Mezőssy Béla Lukács László miniszterelnököt támadta. Aki Lukács Lászlót ismeri, — úgy mond — az nagyon jól tudhatta, hogyha őt ki dobják az ajtón, háromszor is visszamászik az ablakon. Nincs a világnak az a kiéhezett piócája, amely olyan mohón lapadna az emberi testre, mint aminő görcsös elszántsággal kapaszkodik a miniszterelnök a hatalom emlíőhez. Fejérváry báróról, az öreg katonáról, aki hüen teljesítette a kapott parancsot, nem is beszélve, még a Kristóffy magatartása is sokkal becsületesebb, mint Lukács politikai komédiáskodása. Azok az urak nem hazudták az alkotmányosságot, nem kendőzték ki magukat a többségi elv rongyaival, azoknak mutatták magukat, amik valóban voltak: a bécsi parancs — rendőri és katonai erővel való — egyszerű végrehajtóinak. Am azért Lukács László a fórumon az alkotmányos miniszterelnök pózában jelentkezik. Hogy meddig teszi ezt, ez utóvégre is az izlés, szemérem és tisztesség dolga. Én gondolom, hogy Lukács a végletekig kitart. Mi pedig erre azt mondjuk, amilyen a mosdó, olyan a törülköző. Minden eszköz jó, csak hogy tőle mielőbb megszabaduljon az ország.

A komáromi gyűlés.

A szövetséget ellenzéki pártok agitációs gyűlést tartottak tegnap Komáromban is.

A gyűlésen Batthyány Tivadar gróf Tiszát tette felelőssé az egész helyzetért, azt hangoztatta ezután, hogy az ellenzék tovább is folytatja a harcot ha kell fizikai eszközökkel s ha sor kerül rá, utolsó csep véreig is. Ha Tiszának sikerülne a maga tervét, az ellenzék teljes letörését kersztül vinni, akkor a mai ellenzéki pártok helyett, amelyek még monarchikus alapon állnak, mások keletkeznének.

— Azok, akik helyettünk és utánunk jönnek — mondta Batthyány — azok majd azokból a körökből kerülnek ki, kik, miként a külföldi minták mutatják, ha elnyomják a parlament szabad

akarátát, a parlamentbe bele fogják vinni az előgüetlenséget, a végsőig menő harcot a legalsóbb rétegekbe, egyelőre talán nem is igen látható formában és bele fogják vinni a harcot, az izgatást a hadsereg kötelékébe és akkor lesz finis Austrie.

Éhinség fenyege Aradmegyében?

— **Pop C. István fekete szemüvege.** —
A vármegye közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad szeptember 30.

Választás és politika: ez a két érdekességet ígérő tárgy szerepelt Aradmegyei közgyűlésének programján. Olvan kérdések, amelyek megmozdítják a bizottsági tagokat a nyghalmági járás legjobban eldugott falucskájában is. Ezuttal pedig különösen megmozgatták, mert épen a halmági főszolgabírói szék betöltéséről volt szó. Több mint kétszáz bizottsági tag jött össze, hogy válasszon és politikai csatát vívjon, de a szóra-koztató kötelességből csak épen tesék lássék vehette ki a részét az is, akit a választás izgalmá érdekel, az is, aki nagy politikai harcra vágyott. A főszolgabíró és szolgabíró választások inkább formáságnak számítottak, mint választásnak, mert minden állásra csak egy pályázó volt, a politikai harc is inkább hosszantartó volt, mint harcias.

Amikor déli harangszóra ezzel a két fontos kérdéssel végeztek, kiürült a terem és a közel ötfélszáz ügyet, községek, magánok többé kevésbbé mégis csak fontos ügyeit rövid háromnegyed óra alatt lemorzsolták az előadók.

A rendes közgyűlés első tárgyi természetesen az alispán negyedévi jelentése volt és Urbán Iván főispán rövid megnvítő szavai után Schll József főjegyző nyomban kérte is a vármegye hivatalos lapjában kinyomtatott jelenté tudomásul vételét. Már félig ki is mondta az előklő főispán a határozatot, mikor jelentkezett az emaradhatatlan román felszólalás. — Ezuttal csak egy volt, máskor hárman-négyen is elmagyarázák román nyelven a honorate congregazione nak, hogy melyek a megye hibái, bajai, keserőségei.

Most tehát három helyett egyedül Pop C. István országgyűlési képviselő szólalt fel. Első sorban azt kifogásolta, hogy a szomoru gazdasági viszonyokról nem nyújt képet az alispáni jelentés. A helyzet olyan szomoru, hogy az alispánnak arról kellene gondoskodnia, hogy miként lehetne elejét venni az esetleges éhinségnek. Aradmegye egyes részein olyan silány termés, hogy éhinség fenyeget és adók elengedését, ingy-kölcsönökre lesz szüksége a szegény nének. — Az iskolaügy az alispáni jelentés statisztikája szerint a lehető legszomorubb, mert 51.000 tankötelesből 13.000 nem jár iskolába. Ennek a magyarázatát abban találja, hogy a hatóságok csak Apponyi iskolai törvényének végrehajtásán ügyvelnek és elnyomják, üldözik a nemzetiségi iskolákat. Ilyen iskolaügyi politika eredménye a, hogy az analfabéták száma a megyében folyto növekszik.

Részletesen megemlékezett Pop C. István az elemi károkról, amelyek különösen a Maróment tettek tönkre. A szőlőtermés kilencven százaléka elpusztult, a hegyes vidékeken a kubrica nem tudott megérni: igen sok helyen inébe jutottak a jobbmódu földmivesek is. A halmági járásban malacokat egy koronáért, borjuht 7 koronáért adnak el a földmivesek, hogy pénzhez jussanak. Végül azt említi meg, hogy az edőkultusszal tönkre tesszik a legelőket és állattenyésztést. Kiszolgáltatják a községek állattenyésztőit nagy erdőspekulánsoknak és azok alkalmzottaiknak. Ezután az ottlakai jegyzőválasztás eredményeiről szólt és kijelentette, hogy az olan alispáni jelentést, amelyben mindezekről a most elmondott tényekről nincsen szó, nem vehet tudomásul.

A felszólalásra az alispán nem válaszolt a közgyűlés pedig tudomásul vette a jelentést.

Lovich Gyula nyghalmági és Bogdányi Béla th. főbírák lemondásának tudomásul vétele után Urbán Iván főispán elnöklése alatt megalkult a kijelölt választmány, amelybe a főispán Zselenszky Róbert grófot, Várárhelyi Dezsőt, Friebeisz Miklóst, a törvényhatósági bizottság pedig Purgly Lászlót, Kintzig Jánost és Koka Józsefet küldte ki. A választmány az egyes áll

Az első szava mégis az volt:

— Mit csinálsz te itt? Mikor jöttél?

Soha ilyen szigorú hangon nem beszélt. Ez a vizsgálóbíró kutakodása, a tekintetét nem lehet kibírni.

Arra aztán összeborulnak és — ha ugyan lehetséges — öreg Thurzóné még inkább összezsugorodik. Most már csöndes és reszkető a beszéde, halk nyögés az inkább, nem szó.

— Szegényleányom, szegény gyerekeim. Ugy-e te sem találd már életben!

... Oh, édes istenem, csak azt kívánom, soha többé ne állíts ilyen nehéz megpróbáltatás elé. Erős az ember, hát hiszen erős. Sok mindent kibír, amire képtelenek tartja magát, de talán mégis csak a legnagyobb feladat közös gyászban a gyöngébbet istápolni.

Thurzó tekintete ettől kezdve csak az édesanyján függött, arra vigyázott, azt óvta a felindulástól. A koporsó leszögezése, a gyászszertartás elől meg lehet még szöktetni, jóllehet ilyenkor tör ki az emberi lélek mélyéből minden rejtett indulat, meghazudtolása egy egész élet bizalmának, buzgó hitéletének. Ilyenkor ellenség az isten szolgálja, gyilkos az egész világ, kárhóztos zenebona Beethoven gyászindulója.

Hát ezen mind tulesett Thurzó, mellérendelve a saját gyászát, aminek az elsrására majd az éjszaka magányos órái lesznek alkalmak. És erősítette a lelkét a legutolsó aktus számára.

— Nézd, édes anyukám, neki jobb, mint másnak, mert nem fogja nyomni a föld. Nagy, szellős az új szállása, egyedül nincs...

De érezte a karja rezdülését, hogy ennek a szegény öreg asszonynak már minden mértéke betelt. A temető sima útján botladozik a lába, az ajaka egy vér, annyira összerágta, ereje nem több egy kifárasztott, tehetetlen gyerekénél. A leánya most még az övé, mért kinyitott márványfala, az elnyeli, elnyeli... a föld fölött van, de rémesen tátong a kriptá.

Egy tekintet meggyőzte, hogy elérkezett a végső perc, itt újabb aratása van nyomban a halálnak s akkor már felül is kerekedett. A lábai roskadoztak, megállt, szívére szorította a kezét.

— Valami bajod van? — szölt rá hirtelen az öreg asszony.

Thurzó sápad arca úgy világított az alkonyat homályában, mint öreg templomok esti gyertyáiénye.

— Nem bírok tovább menni, — hazudta — megszakad a szívem. Hagyj itt, anyukám... Csak menj...

Öreg Thurzónét egyszerre elhagyta a reszketés, erőtlen karja acélerővel ragadt a fiáéba.

— Gyerekeim, édes jó tiam, uralkodj magagon. Gyere lelkem, támaszkodj rám, majd én vezetek. Ne hagyj itt te is, neked élned kell. Szegény kis vérünket ha már elvette a jó isten, legalább maradj te meg. Nézz rám, az anyád beszél hozzád...

S vitte, vitte apró, már nem törékeny teste, rejtelmes új erő, isteni segítségek hatalmas öntudatával, az anyai szív szárnyain a kétszerre nagyobb fiát.

sokra az egyedüli pályázókat jelölte és a törvényhatósági bizottság egyhangulag meg is választotta nagyhalmagyi főszolgabírónak **Édes Elemér** tb. főbíró, az aradi járásba szolgabírónak **Horváth László** tb. szolgabíró, a kisjenői járásba pedig **Kovács Ágoston** közigazgatási gyakornokot. Az új szolgabírók a közgyűlés folyamán letették a hivatali esküt.

Urban Iván főispán pedig közölte, hogy a választással megüresedett két közigazgatási gyakornoki állásra főispáni jogánál fogva **Török László dr.-t** és **Vaja Bélát** nevezi ki.

A közgyűlés folyamán a közigazgatási bizottság részbeni ujjaalakítására is sor került. Az 1912. év végén ugyanis **Bánhidy Antal** báró, **Kintzig János**, **Solymossy Lajos** báró, **Zselénsky Róbert** gróf és **Heinrich Sándor** mandátuma lejárt és három évre szóló megbízással új tagokat kell a bizottságba választani. A kötelezően titkos szavazás eredménye az lett, hogy **Kintzig Jánost**, **Heinrich Sándort** és **Solymossy Lajos bárót** 104—104, **Bánhidy Antalt** bárót 103 és **Zselénsky Róbert grófot** 102 szavazattal újabb három évre megválasztották a közigazgatási bizottságba.

A törvényhatósági bizottság a megyei tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvény értelmében a következő tisztviselőket léptette elő: **Borsos Iván** tb. főjegyzőt, **Borsos Géza**, **Mladin Miklós**, **Bolyos József**, **Faragó István** főszolgabírákat és **Kiss Lajos**, **Baross Zsigmond dr.**, **Verzár István**, **Levitsky Tibor**, **Solymossy György** árvaszéki ülnököket a VII. fizetési osztályba, **Prekups Illés dr.** árvaszéki ügyészt a VIII., **Hajdu József** és **Schauer Gábor dr.** szolgabírákat a IX. fizetési osztályba, **Schill József** főjegyzőt, **Nachnebel Gyula** árvaszéki elnök, **Keresztes Gyula dr. t. főgyász**, **Baross Ferenc dr.** és **Csukay Gyula** főszolgabírák, továbbá **Daranyi János** aljegyző, **Édes Elemér**, **Vukuleszku Titusz** és **Novák Kornél** szolgabírák pedig szolgálati pótlékkal lépnek elő.

Elfogadta a közgyűlés a vármegye jövő évi háztartási előirányzatát, amely 428.571.81 kiadás-sal szemben ugyanakkora összegű bevételt állapít meg. A bevételek javarészt a 169.310 rendes és 247.121.56 korona pótló állami javadalmas teszi.

Külön állapították meg a megye közuti alapjának költségvetését két évre 1910. és 1914 re. A közuti alap kiadásait 160.000 korona állami segítséggel kívül 1.400.000 korona kölcsönből fedezik. A kölcsön felvételeire a közgyűlés Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán elnöklelte alatt kiküldte **Heinrich Sándor**, **Solymossy Lajos dr.** és **Friebeisz Miklós** bizottsági tagokat.

A vármegye adományai között a **Boros Béné** szoborra 3000, a **Maros Tordamegyei** szélvihar, a **Krassó-Szőrényi árvíz** és a **Szilágy megyei árvíz** károsultjainak 100—100 koronát szavaztak meg.

A többi ügyben pedig az állandó választmány javaslatait fogadták el, amelyeket az **Aradi Közlöny** vasárnapi és múlt heti számaiban ismertett részletesen.

A közgyűlés politikai részéről külön cikkben számolunk be.

TANÜGY.

(—) **Aradi tanárok a nyugdíj-törvénytervezet ellen.** Az aradi tanárszövetség választmánya ma délután négy órakor a kereskedelmi iskola tanácstermében **Krenner Miklós dr.** elnöklésével ülést tartott, amelyen a parlament elé beterjesztett nyugdíjtörvény revízió tervezetével foglalkozott. Valamennyi aradi középiskola képviseltette magát az ülésen, amely behatóan tárgyalta a tanároknak sérelmesnek tartott törvényszakaszokat és mint értesülünk, oly értelmű javaslatot fogadott el és terjeszt a holnap megtartandó közgyűlés elé, hogy az aradi szövetség a legnatározottabban tiltakozik a már megszerzett jogok csorbitása ellen s sérelmesnek tartja a szolgálati idő-tervezet felemelését és követeli az országos tanárkongresszus összehívását még pedig a parlament megnyitása előtti időre.

(—) **Kitüntetett tanító.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter 123039 sz. a. rendeletével **Krause Brunó** ujaradi néptanítónak a népnevelés

terén szerzett kiváló érdemei jutalmazásaképpen 200 kor. fizetés természetével bíró személyi pótlékot engedélyezett. A jutalmazott tanító kiváló szakértelemmel és lelkes buzgalommal szolgálja a népnevelés ügyét. A hazafias szellem ápolása és eredményteljes magyarosító törekvéseért **Temesvármegye kulturbizottsága** is kitüntetésbe részesítette.

Elöntötte a Maros az aradi árteret.

(Több száz ezer korona kár. — Az árvíz pusztításai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Az abnormális időjárás, a folytonos esőzés az ország minden részében annyira megdagasztotta a folyókat, hogy mindenünnen árvízveszedelem hírére jelentik. Szombat éjjel óta a Maros is folyton nőtt s így a Marosmenti községeket nagy veszély fenyegette, ma már azonban a folyam felgyújtásának jelentései szerint a folyam apad s így, habár az ár így is igen nagy károkat okozott, az imminens veszedelem elmúlt.

(Lippa veszedelme.)

Máriaradnáról jelentik szeptember 29-én: **Lippa** lakóit az éjjel félrevert harangok zugása verte föl álmából. A maros vize áttörte a gyengén megerősített töltést s azon átcsapva behatolt a községbe s annak mélyebben fekvő részét elöntötte. Az alarmozott tűzoltóság kivonult ugyan, de a rohanó art fektelen útjában megállítani nem tudta. A Maros vizének behatolása következtében a lippai állomáshoz csak kerülővel, vagy tutajon lehetett eljutni. A vágóhid teljesen vízben áll, úgy-szintén a körülötte lévő házak és utcák. A sörgyár felé levő hazákat és utcákat szintén elöntötte a víz. A Maros árja átcsapott a **Temes-Ujfalu** felé vivő országúton, ahol az összes szántóföldek víz alá kerültek. Vasárnap a vizállás még emelkedett. Egyes utcákon csak csónakon lehet közlekedni. A hatóság tehetetlenül nézi az ár rombolását, az elé gátat már nem vethet. **Máriaradnán** a Vad patak partján ár már szivarog a víz s lassan lassan elárasztja az utcákat. Érdekes, hogy a község lakossága mitsem tesz a veszély elhárítására. A talajviz, meg a lefolyásában gátolt esőviz az utcákon már annyira felgyülemlett, hogy a közlekedést gátolja. Fokozottabb áradás esetére **Radna** is víz alá kerül.

Máriaradna, szeptember 30. — Az áradás még egyre tart. Lippán a kórház konyháját és éles kamráját már ellepte a víz. Tegnap a betegek nem is tudták kellően élemezni. A szegények menházából a benne tartózkodókat tutajon mentették ki. Egyes házakból a lakosságot hivatból kilakoltatták.

Máriaradnán az Erzsébet-tér víz alatt van, a kertek nagyjából részébe s az alacsonyabb helyen lévő házakba a víz már be is hatolt. Kilakoltatások itt is történtek. A Vadpatak medre szintűltig van, még pár centiméter áradás s a víz **Radnát** is elönti. Deváról a délelőtti folyamán már apadást jeleznek.

Mindkét község lakossága kétségbe esetben nézi, haza, vagyona pusztulását, a kár már így is óriási.

Máriaradna, szeptember 30, este kilenc óra. A víz apad délután három óra óta.

(Vizállási adatok.)

Az aradi folyammérnökség a délelőtti folyamán a Maros vizállásáról a következő jelentéseket kapta:

	Tegnap	Ma
Marosujvár	184 cm.	172 cm.
Gyulafehérvár	320 cm.	290 cm.
Branyeska	408 cm.	380 cm.
Soborsin	336 cm.	310 cm.
Radna	402 cm.	412 cm.
Arad	298 cm.	338 cm.

Délben tizenkét órakor Lippáról, ahol legnagyobb volt a veszély, újabb apadást jelentettek. A jelentések alapján meg lehet állapítani, hogy **Aradon** ma még néhány centiméternyit áradni fog a víz, de holnapra már itt is megkezdődik az apadás.

(Pusztulás az aradi árterben.)

Aradon a Maros tegnap a csallai erdő alatt fekvő kukoricás földeket öntötte el. Több mint négyszáz aradi kisgazda összes ideai kukorica termése elpusztult. A kincstári szőlőtelep egy részét szintén víz borítja. A **Dobiaschi-féle** lőpor és **Haloxilin** gyár területére csak csónakon lehet közlekedni.

A katonai lövőde megközelíthetetlen. A csallai erdő mintegy 500 hold az új faültetvényes területét és kukoricás földjeit egy méteres víz borítja.

A városházától kezdve csaknem a radnai utig az árterület megtelt vízzel és így ezen a részen a hullámok már a városi védőtöltés oldalait csapkodják. A marosevezi egyesület csónakházai, a leszedett **Neptun-uszoda** és ingyen fürdő faalkotmányai az árterületen teljesen vízben állanak.

Pollák József ujmiklakai téglagyárát és az aradi téglagyár részvénytársaság nagy kiterjedésű téglatelepét szintén elöntötte a víz.

A téglagyárak telepén levő munkásházak lakóinak tegnap este csaknem minden csónakját elragadta az ár. A rendőrséghez fordultak segítségért. **Feneschán József** inspekción rendőrtiszt még az est folyamán több rendőrrel a veszedelem színhelyére sietett. Az egyik kunyhóban benrekedt munkáscsaládot csak a saját életök kockázatásával tudták a rendőrök egy csónak segítségével kiszabadítani. A többi munkások már délben kihurcolkodtak kunyhóikból.

Még veszedelmesebb a helyzet **Zsigmondháza**n, ahol a víz alig fél méternyire van a helységet védő töltés koronájától. A városi csónakok is nagyrészt vízzel vannak telve, ami már évek óta nem történt meg. A zsillip bejárata előtti vízesatornát földdel töltik tele katonák, hogy a víz a zsillipbe ne hatolhasson. A munkásokat egy pionér altiszt vezeti. Ugy a város, mint a téparancsnokság megtett mindent a fenyegető veszély elhárítására. A városi mérnöki hivatal a legnagyobb erővel és éberséggel igyekszik a veszedelmet elhárítani. **Virág Lajos** főmérnök és **Herling Gyula** mérnök vezetésével állandó nagy készenlét van a városházán. Nagy munkáscsapat áll rendelkezésre, amely azonnal megjelenik a veszélyeztetett helyeknél.

A **temesvári** vasúti vonal töltésén tegnap és ma állandóan nagy tömeg hullámozott. A kíváncsiak serege a vasúti forgalom akadálytalan lebonyolítását veszélyeztette, úgy, hogy az állomásfőnök kérésére **Miklakáról** és **Aradról** rendőröket rendeltek ki a töltéshez, hogy a kíváncsiakat távolartsák.

Miklak határában különben a határt jelző árkot betömték, mert a víz azon keresztül betöréssel fenyegetett. A legnagyobb a veszély a **temesvári** vasúti hid közelében, ahol az új töltést a víztömeg már-már alámosta.

(Gyárak viz alatt.)

A városháza mögötti **Marostöltés**en a kíváncsiak nagy tömege hullámozik fel s alá. A Maros elöntve az árterületet, a védőtöltés alatt alig méternyire rohan, szállfákat, fadarabokat sodorva magával. A távolban a **Pollák** féle téglagyár kéménye füstölög. A gyárat már teljesen ellepte a víz s a kimagasló kéményen a gőz tör kifelé.

Az **Aradi első gőztégla**, agyag és cserép-árugyár részvénytársaság telepének jó része már víz alatt áll. A munkásházak falát nyaldosák a hullámok, egyik másik kunyhó már-már bedőléssel fenyeget. A gyárban két hét előtt már beszüntették a munkát s ezalatt az idő alatt folytonosan védőintézkedéseket tettek. A hevenyészett gátak azonban gyengéknek bizonyultak: tegnap este a víz **Arad** felől áttörte a földhányásokat s a gyártelep egy részét elöntötte. Az alkalmazottak nagy részét álmából verte fel az árvíz s csak a legzűszkesebb rohanóműveiket menthették hirtelenében ki. Ma délelőtti a miklakai oldalon is kiöntött a víz s a téglakazlakat öntötte el. A házakból ma délelőtti csónakon hordták ki a gyárvezető, az égetőmester és a gyári lakatos butorait. Az árvíz közel 100.000 korona kárt okozott a részvénytársaságnak. A nyár folyamán fokozott erővel készítették elő a nyerstéglát, hogy télire elkészüljön az égetéshez szükséges anyag. A víz fél millió nyerstéglát öntött el, tett hasznavehetetlenné. A gyárban hosszú időre be kell szüntetni az üzemet s így 150 munkás marad kenyér nélkül. A vizáradatnak különben fokozott erővel újabb gátat akar vetni, mert félő, hogy a víz behatol a hatalmas, 900—1000 fok (celziusra hevített) körkemencébe. Ebben az esetben az egész gyárat a robbanás veszélye fenyegeti.

Tegnap este fél tizenegy órakor öntötte el a viz a Pollák Sándor féle újmiklakai téglagyárat is. A gyár ma délután már teljesen körül volt véve vízzel. A kemencéket a víz kioltotta s a gyár falai körülbelül két méternyire vízben állanak. A kár itt is igen nagy.

Újmiklaka határában egyes helyeken a víz már a vasuti töltésen átszivárgott. Sürgős intézkedésre itt délelőtt a veszélyesebb helyeken megerősítik a töltést, de még így is attól lehet tartani, hogy a temesvári vasuti hid közelében a töltés megcsuszamlik.

A mérhetetlen víztengert itt-ott szakítja meg egy-egy összeomló, roskadozó kunyhó teteje. Fák koronái hajladoznak a vízben, magasabban fekvő helyek szigetként emelkednek ki a tengerből. A szigeteken emberek sűrűnek-forognak: mentik, csónakkal szállítják el kevés holmijukat. A sebes ár most valami asztal felét sodor alá. A csónakból hosszú kampós bottal utána nyulnak és kihúzzák a partra. Az egyik szigetről hosszú, elnyújtott kiáltás hallatszik. A kiáltás mindig közelebb és közelebb ér, szigetről-szigetre adják tovább, amíg a part közelében hallatszik:

— S-e-e-g-i-i-t-s-é-g! Telefonáljanak a városházára, hogy küldjenek a zsiliphez segítséget!

A régi zsilipnél is már átöttör a víz s a zsilipőr akarja menteni butorait, vagyonkáját...

A csálai erdőnek a Bodrogi uttól délre eső része teljesen víz alatt van. Ma délután Virágh Lajos főmérnök bejárta a vidéket és intézkedésére a telepi munkások a gátat megerősítették, mert a töltés csak másodrendű alkotás és a víz kezdet rajta átszivárogni.

A Maros vízállása este tizenegy órakor az aradi mérnöki hivatal mérése szerint 358 centiméter volt. Tehát déltől mindössze hat centimétert áradt. Holnap délelőtt érkezik Aradra a Radnáról ma délelőtt jelzett 12 centiméteres áradás és ezután apadás várható.

VÁROS ÉS MEGYE.

Árlejtések a városnál. Arad város gazdasági szkeke ma délelőtt tizenkét árlejtést tartott, a város különböző anyagszükségleteinek biztosítására. A beerkezett ajánlatokat a bizottság csak átvette és felbontotta az ajánlatokat, kiadta a számvédegségnek átszámítás céljából s azok felett a legközelebbi közgyűlés dönt. Faanyagokra: Az aradi fűrészgyár, Czukor László és Weininger Zsigmond adtak be ajánlatokat a tavalyi árak mellett. Festékanyag: Steinitzer N. 50%, Német I. 2 százalékos engedményt ad az árjegyzékből. Üvegárura Szabó Albert két korona negyven, három korona kilencven, hat korona harminc, Urbán Endre két korona ötven, négy korona, hét korona mellett ajánlkozott. Mészanyag: Szilágyi és társa három korona husz. Portland cementre Kneffel Károly és fia négy korona nyolcvanöt, Szilágyi négy korona husz filléres ajánlatot tesz. Kéfe és sörteárukat Egetner I. és Fia tizenöt százalékos felülfizetéssel, Tapolcsányi harminc százalékos engedménnyel hajlandó szállítani s mint-hogy ilyen eltérő ajánlatok vannak, a gazdasági szék új árlejtés megtartását rendelte el. Vasanyag: Andrénny Károly és fia cég tett ajánlatot és árjegyzékből öt százalékos engedményt ad. Fertőtlenítő anyagokra Éles Ármán a kikiáltási ár mellett, Färber Lajos ugyanígy, míg az Angyal drogueria a kikiáltási ár mellett kárbolra negyven fillér ráfizetést kér, az előbbieket husz fillért. — A gróf Károlyi-hid mellett zsilipnél elvégzendő földmunkákra kiírt pályázatra ma tartották meg az árlejtést és a Rossi és Pellegrini cég 4032 koronát, a Neubauer és Pellegrini cég 4632 koronát kért. A munka kiadása felett a tanács fog dönteni. Itt említjük meg, hogy Gáj külváros több utcájának kavicsolására is ki volt írva az árlejtés de ajánlat nem érkezett be.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
Hírlékhallomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Aradvármegye

Tisza István mellett.

(Megyei ellenzék vezér nélkül. — Törpe minoritás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Másfél óras vita, egy hosszú névszerinti szavazás, a vitában is, a szavazásban egy kis román temperamentum, heveskedés, sok derű és kevés harag: ez volt minden, ami Aradvármegye törvényhatósági közgyűlésén a politika körül történt. A szenvedélyesség, az a fékevesztett hang és cselekvés, amellyel a képviselőház ülésein az ellenzék az ország számára jó példával előljárt, se-hogy sem akar beköszönteni a vidékre, az „alkotmány bástyába” és a megyei közgyűlési termekben nyugodtan, kissé rezignáltan és a saját érvelésén, okoskodásán tréfálkozva lép fel az ellenzék. Így történt ez Aradvármegye mai közgyűlésén is.

Mindjárt a közgyűlésre gyülekezők táhora elárulta, hogy milyen lesz a hangulat, milyen lesz az eredmény. A baloldali, az ablakok előtt elvonuló asztal fejéhez teljes készenléttel vonulnak fel a munkapárt aradmegyei vezetői Solymossy Lajos báró, Zselénszky Róbert gróf, Kintzig János, Vársárhelyi Dezső, Purgly László. Egy beljebb eső asztal oldalán ülnek a Bohus bárók: Bohus Zsigmond báró, aki ezidén már nem kért a magyar delegáció korelnöki tisztéből. A kilencvenhárom éves világosi főrend nem is választotta be magát a delegációba, de szokásos őszi Bécsbe-költözésével várt a mai közgyűlésig, hogy ott politikai álláspontjának szavazata sulyával kifejezést adjon. Bohus Lajos báró és Bohus László báró beszélgetnek a család széniorával. Bánhidy Antal báró sem maradt távol a közgyűléstől és megjeleNIK nyugodt, katonas léptekkel Breda Viktor gróf is. Már ekkor annyian vannak — kétszáznál több bizottsági tag jött a közgyűlésre, — hogy a grófnak nem jut üldhely. Az egyik ablakmélyedésben támaszkodik és nagy beszélgetésbe mélyed előbb Zselénszky gróffal, majd Köpf János dr.-ral Köpf dr. on kívül az aradi ügyvédi kart Mittler Izidor dr., Czédly Károly dr. és Csiky Ödön dr. képviselik a közgyűlésen. Mittler Izidor körül csupa mosolygó, vidám arc tűnik fel: a törvényhatósági bizottsági tagtársak gratulálnak az ötletes kollégának — Mittler Izidorné telefonjához... Csernovics Diodor kincstári jószágigazgató markáns alakja, Czárán János, Almay Olivér tűnik még szembe az eleven, csevegő, sürgő-forgó teremben.

A bejárat környékére a községi jegyzők vonulnak be, a nagy fehér abaposztó subák pedig, amelyek a román gazdálkodó, földműves bizottsági tagokat burkolják, az ablakok elé költöznek, hogy vezéreik háta mögött lehessenek. Mert itt a hosszú asztal közepén van a román vezérkar főhadiszállása. Sorjában, megállapított helyén ül Pop C. István, Goldis László, Jancu Kornél, Marsieu Jusztin dr. Abban a sorrendben, ahogyan felszólalni szoktak: Pop C. kezdi, Marsieu végzi rendesen azokat a szónoklatokat, amelyeket a közgyűlés háromnegyede akkor sem hallgat meg, ha igazat mondanak: mert nem értik a pergő román beszédet. Ma pedig az ellenzéki vezérszerep kizárólag a románokra maradt. A nagy függetlenségi vezetőemberek nincsenek sehol: csupán Lázár Zoárd ül piros-pozsgás arccal Bibichné arcképe alatt. Károlyi Gyula gróf arisztokratikus alakját hiába keresi a szem: a volt főispán teljesen távol tartja magát a politikától. Nemes izlése nem szereti a handabandát, még akkor sem, ha azt más Károlyi grófok csinálják. Károlyi Gyula gróf nélkül pedig nagyon törpe, lelkevesztett ez a megyei ellenzék.

(Az állandó választmány javaslata mellett.)

Ennek a külső képnek felelt meg a vita lefolyása is. Csendben hallgatták meg Schill József főjegyző referátumát és Kintzig János és társainak az állandó választmány által elfogadásra ajánlott határozati javaslatát. Csendben egészen addig, amíg Tisza István nevét nem olvasta a javaslatban a főjegyző. Harsogó éljenzés tört ki ekkor, amelybe Lázár Zoárdon kívül csak Jancu Kornél abcugolt bele román társaival együtt.

Határozati javaslatát Kintzig János indokolta meg, aki ezeket mondta:

— Vannak idők, amikor a politika eseményei belevágnak életünkbe, annyira foglalkoztatnak, hogy a törvényhatóságnak, amely tulajdonképpen nem avatkozik politikába, nemcsak jogával él, amikor véleményt nyilvánít a politikai eseményekről, hanem kötelességet is teljesít. A törvényhatóságok tanácskozásában általában tartózkodni kell a pártpolitikai megnyilvánulástól. A törvényhatóság nem a pártpolitikai küzdelmek helye. Erre hely a parlamentben, vagy az ország választóközönsége előtt van, de nem a megyei közgyűlésen. Feleslegesnek is tartanám azt, hogy itt bárkit pártpolitikai szempontból kapacitálni igyekezzenek. Ehez az eivhez igazodik a beadott határozati javaslat, amely konstataja az áldatlan állapotokat és az összes politikai pártokat a béke megteremtésére szólítja fel. Ezt a részét a határozati javaslatnak ebben a teremben mindenki elfogadhatja. A másik rész, amelyben Tisza Istvánt az őt ért merénylet alkalmából üdvözljük, szintén került a pártpolitikát. Ezért nem is a politikai működéséért fordulunk szerencsekívánatainkkal Tisza István grófhhoz, mert ezzel pártpolitikát kevernénk a javaslatba.

— És ezt annyira szégyellik? — kérdezte Goldis László.

(A román sérelmek.)

Kintzig János pedig a többség zajos éljenzése közben elfogadásra ajánlotta a határozati javaslatot, amely ellen elsőnek Goldis László román szentszéki titkár szólalt fel román beszédben. Szerinte a Lukács-kormány iránt csak bizalmatlansággal lehet a románság, mert a kormány eddig az alkotmány felborításán kívül csupán az állami költségvetés kiadásait szaporította háromszáz millióval. Ez a háromszáz millió kortes célokra kellett: hivatalnokok fizetésére, tisztviselői jövedelmek szaporítására, új hivatalnoki állásokra. Maholnap már minden dolgozó emberre egy eltartott hivatalnok jut ebben az országban. Ilyen kormányval szemben minden dolgozó polgárnak bizalmatlanságot kell éreznie, de első sorban is a románságnak, mert Lukács is elődeihez híven a nemzetiségeket igyekezik kulturálatlan állapotban hagyni, elszegényíteni. A románok azonban, mint eddig, ezután sem tántorodik el attól a szándéktól, hogy politikai téren érvényesüljön. Megjósolja, hogy a kormány nemzetiségi politikája csődöt fog mondani és behíznnyul, hogy a magyar nemzeti állam felépítése lehetetlen.

Goldis ezután magyar idézeteket olvas fel Erdélyi Viktornak a Huszadik Században megjelent cikkéből, amely ilyeneket mond: „Aki oláh az a hatóságok előtt vogelfrei. Baktértől belügyminiszterig mindenki törvényen kívül állónak tekintik.”

A magyar bizottsági tagok kezdettől fogva türelmetlenül hallgatók az idézeteket, de ennél már felpattant Szakolczay Lajos királyi ügyész és megjegyezte:

— Vakmerőség ilyen rágalmakat és ferdítéseket idehozni a törvényhatóság elé!

— Milyen könyvből olvas a bizottsági tag ur? — kérdezte meg Urbán Iván főispán.

— Erdélyi Viktor cikke: Széljegyzetek a román kérdéssel — felelt Goldis és tovább olvasott.

De a főispán újból rácsengetett:

— Ne tessék elkalandozni a tárgytól. Nem vagyunk felolvasáson.

Goldis azonban rendületlenül tovább akart olvasni és rákiáltott a körötte zajongó, Elállt, Elállt kiátozó bizottsági tagokra:

— Ez magyarul van, ezt meghallgathatják!

A zaj azonban akkora volt, hogy Goldis hamarosan befejezte beszédét, amelynek végén határozati javaslatot adott be. A javaslat bizalmatlanságot indítványoz a kormány ellen és az általános választói jogot követeli.

(A főispán és az ellenzékiek.)

Lázár Zoárd dr. volt a következő ellenzéki szónok, aki azt kifogásolta, hogy Kintzig indítványra nem nyíltan szavaztat bizalmat a kormánynak és amellett mégis pártpolitikai jellegű, mert az ellenzéket okolja mindenért, ami a parlamentben történt. Ez csak pártpolitika? Nem is tudja, hogy lehet olyat állítani, hogy az elfajulásnak az ellenzék az oka.

— Ugy lehet, hogy ez az igazság! — kiáltotta közbe egy hang.

Lázár Zoárd ezután arról beszélt, hogy nemzetiségi vármegyében, amilyen Arad, nem szabad elítélni a nemzetet védő ellenzéket, amely felfelé is megvédi a magyar szupremáciát.

— Láttuk, hogy miként védik! — szólt közbe Solymossy Lajos báró.

Lázár határozati javaslatot nyújtott be arra nézve, hogy az összes politikai természetű ügyek felett térjenek napirendre. Beszéde befejezésében a főispánhoz fordult egy különös kéréssel.

— Méltóságos uram — mondotta — a multban annak a pártnak az élén állt, amely a megyében hatvanhetes alapon együttműködött a függetlenségekkel. Arra kérem, méltóztassék ennek az iránynak a híve maradni most is és megadni a szabadságot, a jogot a bizottsági tagoknak, hogy lelkiismeretük szerint szavazzanak most.

Felzúdulás és nevetés fogadta ezt a furcsa felszólítást.

— Mit beszél össze-vissza? Ki szavaz itt kényszer alatt? Miféle beszéd ez? — kiáltottak feléje.

Urbán Iván főispán nyomban megfelelt az aposztrofálásra:

— Goldis László bizottsági tag urat nem értettem ugyan meg, mert ismételtén kértem, hogy ilyen fontosabb kérdésben ne beszéljenek románul. Annyit mégis kivettem beszédéből, hogy a tárgyalagosságot mellőzte, Lázár Zoárd urnak pedig köszönöm a gondoskodását, figyelemztetését és csak annyit felelhetek, hogy én nem voltam soha köpönyegforgató.

Lázár Zoárd ezután husz aláírással ellátott íven névszerinti szavazás elrendelését kérte. Szavazás előtt azonban még néhány felszólalás volt. László Gyula dr. borosjenői ügyvéd humoros oldalról vette az ellenzéki szerepet és aféle elclap ötettel határozati javaslatot nyújtott be: szavazunk bizalmat a kormánynak, kívánjanak szerencsét Tiszának és Beöthy kereskedelmi miniszternek az inzultusokból megmenekülésük alkalmából, kérjenek bünvádi eljárást a rágalmozó Dész Zoltán ellen és végezetül üdvözlöjék Tiszát és Pavlik rendőrfelügyelőt. Ezután még Jancu Kornél dr. mondott román nyelvű beszédet.

(Nem politizálunk.)

László Gyula dr. vádjára, hogy az aradmegyei munkapárt nem akar nyíltan bizalmat szavazni a kormánynak, Kintzig János felelt meg.

— Nagyon jól tudja — mondotta zugó helyeslés mellett — hogy a bizottsági tagok zöme nemcsak feltétlen bizalommal van a kormány és minden egyes tagja iránt, nemcsak meggyőződésével helyesli Tisza eljárást, amelynek uszta lelkiismeretből fakadó erejét a nemzet és a történelem fogja elbírálni. A törvényhatóság ezt a bizalmat és ezt a meggyőződést nyilvánította volna, de nem jöttek eljé ilyen indítvánnyal, hogy a nyugalmat fel ne zaklassák politikai harccal és el ne vegyék az időt a törvényhatóság kulturális, szociális és közigazgatási tevékenységétől.

Urbán Iván ezután elsősorban az állandó választmány által is magáévá tett Kintzig-téle határozati javaslatra rendelte el a névszerinti szavazást.

(Kedélyes szavazás.)

Egymásután csupa igen hangzott el. Fackelmann Antal nevével szavaztak először ilyen formán:

— Igen! Azaz: Nem!

A furcsa szavazót még csak akkor fogadta igazi nevetés, amikor kiderült, hogy Katona Antal a becsületes polgári neve és tévedésből szavaz Fackelmann nevében. Hanem, amikor később Katona Antal nevére került a sor, megint csak az előbbi módon szavazott:

— Igen! Vagyis nem!

Az igennel szavazók közül sorra megjelenezték az ősz Bohus Zsigmond bárót, Popa György

törvényszéki bírót. Az ellenzéki Keresztes Gyula megyei tisztii főügyész nem szavazatát éljenekték meg. Nemmel különben leginkább a románok szavaztak és pedig az egyszerű falusiak, akik alig tudnak magyarul jó magyar nemmel. De a magyarul jól beszélő vezérek már csak így szavaztak:

— Nu!

Pop C. Istvánnal összetűzése is volt emiatt a főispánnak, mert arra kérte, hogy ne csináljanak tréfát a szavazásból. Minek mondják külön hangsúlyozott gunnyal románul, amikor magyarul is tudnak.

— Azért, mert tüntetni akarunk! Igenis tüntetni jogunk van románul szavazni! — kiáltozott Pop Csicsó és Goldis.

Minden afférnek és minden szavazásnak vége szokott lenni, ennek is vége lett. És pedig a szavazásnak olyan lett a vége, hogy kétszázket szavazatból 164 igen, 43 nem ellenében elfogadták az állandó választmány javaslatát és ezzel Goldis, Lázár és László javaslatait elvetették.

A szavazáshoz és Aradmegye politikai állásfoglalásához tartozik még ez a kimutatás. Kintzig János és társai határozati javaslata mellett szavazott 37 virilis, 105 választott bizottsági tag és 22 megyei tisztviselő, ellene a román bizottsági tagokon kívül összesen 13 választott és virilis tag és egy megyei tisztviselő.

Névtelen levelekkel üldözött aradi katonatiszt.

— Az aradi rendőrség keresi a tettest. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Hetek óta zárt ajtók mögött hallgatják ki az aradi rendőrség bünygyi osztályán a város társadalmának legkülönbözőbb osztályaihoz tartozó egyéneket egy rendkívül nehéz, bonyolult ügyben, amelynek — nincs vádlottja és mégis igen súlyos büncselekmény. Mélységes titoktartás mellett történik minden az izgalmas probléma lebonyolítására, megoldására. Az amugy is zárkózott rendőrtisztviselők annyira begombolkoznak az érdeklődő előtt, hogy inkább az esti órákat használják fel a beidezettek kihallgatására, feláldozzák szabadidejüket csak azért, hogy esetleg a hivatalban véletlenül megjelenő hivatalos és be nem avatott bármilyen csekélységből is következtessen arra, ami a zárt ajtók mögött történik.

Nem közönséges bünygy ez, ami ezt a rendkívüli állapotot a rendőrségen megteremtette. Előkelő emberek fordulnak meg a hivatalos szobában a rendőrtisztjeknél, akik előtt előkelő és ismert aradi egyénokről kell nem a legkellemesebb dolgokat elmondaniok. Majd pedig egyszerű munkások kerülnek sorra, akik szintén tanuként jelennek meg és mondanak el szintén súlyos vádakot, vagy pedig cáfolják és erőtlene teszik azokat. A rendőrség pedig izzad és fárad, kutat, nyomoz a városban mindenfelé, a detektívek figyelnek és füllel, mert minden betű, igen, a szó szoros értelmében minden betű, nagy szerepet játszhatik az ügy fejleményében, mely valakinek a tragikus bukással fog végződni.

A betű csakugyan pordöntő szerepet játszik. A rendőrség névtelen levelek íróját kutatja. Névtelen levél nem új jelenség és nem szokott valami nagyobb emociót keltani a bünygyi osztályon. Hozzá szoktak a névtelen piszkolódáshoz, mely már annyi ember boldogságát és nyugalmit tette tönkre. Azok a névtelen levelek pedig, melyeket a rendőrség maga szokott kapni, nagyrészt hasznos utmutatásokat tartalmaznak valami rejtve maradt bünygyre vonatkozólag és a tényeknél tovább az írójuk a hatóságot nem érdekli. Azok az anonim irások azonban, melyek miatt most

folyik a nyomozás a legmélyeségsébb titkolódzásokkal, azért kivételesek, mert sem a rendőrséghez, sem magánszemélyhez nem intéződtek. Magas, a legmagasabb katonai hatóságok kapják sűrű egymásutánban, majdnem minden héten a névtelen leveleket Aradról. Valamennyit egy kéz írta könnyebb, ha nem is könnyű lenne a feladat. De minden egyes névtelen beárulás más-más írás, amelyet így mind külön-külön kell tárgyalni és írójukat nyomozni. A levelek tartalma azonban már azonos. Valamennyi merészhangú felszólítás a címzett igen magas állású katonai személyiséghez. Figyelemztetés és felhívás, amelyben egy aradi katonatiszt visszaéléseire teszik az illetőt figyelemmé és csodálkozásuknak adnak kifejezést, hogy a visszaéléseket üldöző, az inkorrektéget tüzzel vassal pusztító magas katonai parancsnokságok türik, hogy az illető tiszt még mindig büntetlenül és felemelt fővel jár, sőt még tagja a hadseregnek.

A hadügyminisztérium, a temesvári hadtestparancsnokság, a hadosztályparancsnokság, az ezredes mind kaptak ezekből a mérget tartalmazó levelekből, melyek egy Aradon szolgáló katonatiszt életét teszik már-már elviselhetetlenné. A rendőrség keresi a levelek gyártóját, íróját. Keresi minden pozitív adat nélkül, csupán logikai következtetés és pszichológiai momentumok egybevetése, mérlegelése útján. Azt hiszi, hogy az eddig összegyűjtött adatok utbaigazítják és elvezetnek a tetteshez.

A szereplők nevei az elmondottak után megérthető okokból nem hozhatók nyilvánosságra. Annyit írhatunk meg, hogy egy aradi ezrednek önálló hatáskörrel felruházott magasabb rangja tisztje ellen néhány hónappal ezelőtt az aradi hadbírósnál valaki bünvádi feljelentést tett hűtlen kezelés, kincstári vagyon jogtalan eltulajdonítása, továbbá katonatiszthez nem méltó többféle eljárás miatt. A bíróság a feljelentés alapján megindította az eljárást a tiszt ellen. Polgári és katonai személyeket hallgattak ki a várbán a hadbírósnál, részint tanukul, részint mint érdekeltet, akik állítólag a tiszt szabálytalan gazdálkodásából anyagi hasznot húztak, vagy pedig károsodtak általa. A hadbírósnál előtt a bevádolt katonatiszt a leghatározottabban tagadta a terhére rótt cselekményeket és azokat bosszúból eredő rágalmaknak minősítette többszöri kihallgatása alkalmával. A bíróság azonban a vizsgálatot folytatja és a legszélesebb körben megindult eljárás még ma sincs befejezve, illetve az ügy még mindig a kezdet-kezdetén van.

Azonban ezt a martíriumot, úgy látszik, nem tartják eléggé emésztőnek, eléggé sorvasztónak a katonai bíráskodás hosszú torturáinak kiszolgáltatott katonatiszt jóakarói. Gondoskodnak arról, hogy míg a törvényszéki eljárás folyamán kisebb-nagyobb szünetek vannak, ezek a pihenők se muljanak el föléle emlékeztető nélkül. Névtelen levelek mennek a hadügyminisztériumba, hadtestparancsnoksághoz és a tiszt többi felettes hatóságához és ezekben mindannyiszor újból felsorolják az állítólagos bűnlajstromot, a sorok közt finom célzások történnek a bírósági eljárás lassúságára és végül elcsattan a *ceterum censeo* is, és mindezek után azt vagyok bátor kérdezni a kegyelmes hadügyminiszter urtól, a kegyelmes hadtestparancsnok urtól meddig türi még, hogy ez a katonatiszt stb. stb.

Ezek a levelek természetesen ott, ahova eljutottak, nem igen kellemesen hatottak és ezt az érzelmeket fokozottabb mértékben kellett éreznie és tudomásul vennie a szenvedések minden fájában részesülő katonatisztnek.

Megelégette a korbács ütéseket. A rendőrséghez fordult és feljelentést tett a névtelen levélíró ellen, mert szemtől-szembe akar kerülni vele.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

- Okt. 1. kedd: *Boccaccio*, operette.
 Okt. 2. szerda: *Henschel fuvaros*.
 Okt. 3. Csütörtök: *Henschel fuvaros*.
 Okt. 4. péntek: *Ártatlan Zsuzsi*, operette.
 (Hajduska László fellépésével.)
 Okt. 5. szombat: *Hadak utja*.
 Okt. 6. vasárnap: *Hadak utja*.

János vitéz.

(Uj tagok bemutatkozása.)

Szokatlan nagy érdeklődés mellett került előadásra vasárnap este *Kacsóh Pongrácnak* számtalanszor játszott operettje. A nagy érdeklődést kizárólag a nagy reklámmal kürtölt új tagok bemutatkozásának tudjuk be, no talán még annak, hogy *Kállay Jolán*, aki ma lépett fel, mint visszakeresztelt primadonna először, a János vitéz szerepében mutatkozott be. Kállayt nem kell sem felfedeznünk, sem pedig bemutatnunk. A közönség rokonszenvesen fogadta. — Mellette *Győző Alfrédnek*, ennek a nagy intenciójú komikusnak volt nagyszerű sikere a király agyonkoptatott szerepében, melybe új ötleteket, szívet-leket derítő humort vitt Győző talentuma. Ennyit az ismerősökről.

Most érdemük szerint kell foglalkoznunk a társulat ujonnan szerződött tagjaival. A *Ladislav* és *Cseh* helyébe szerződött baritonista *Balázs Bálint* előnyösen mutatkozott be Bagó szerepében. Tömör, modulációképes hangja van, kevés iskolázottsággal. Végleges véleményt nem mondunk, mert elhamarkodottnak tartanánk, ilyen kevés igényű szereplés után, nagyobb művészetet igénylő szerep után lehetséges, hogy az iskolázottságról mondott véleményünk megváltozik. Játéka átgondolt, illúziót kelto. A közönség tetszéssel fogadta Balázs debütjét. *Hampel Ilona*, fiatal kezdő, aki még tetován mozog a színpadon. Idegen előtte a színpad ezer akadályával és a közönség még több igényével. Játéka egyelőre semmitmondó. Nagyobb elismeréssel emlékezhetünk meg a hangjáról és énekéről. Kellemes, tisztán csengő szoprán hangja még a fejlődés stádiumában van. Jó iskola szép eredményét konstatáltuk már bemutatkozásánál. Helyes ökonomiával kezeli a hangját és az képezi biztosítékát annak, hogy hangja megerősödik és használható tagja lesz a társulatnak. A játékbeli fogyatékoságot a rendező kötelessége eloszlatni, de minél hamarabb, mert az aradi színpadon meguntuk a kísérletezéseket.

Végül és nem szívesen, de kötelességszerű őszinteséggel *Fáskerti Mariska* minden tekintetben rosszul sikerült debütjéről kell megemlékeznünk. Bátran vakmerőségnek állíthatjuk a direktió eljárását, hogy *Fáskerti* kisasszonyt *Wlassák Vilma* utódjaként merte szerepeltetni. *Wlassák Vilma* országos nevű, tüneményes hangú énekesnő, akinek nevéhez fűződnek az aradi színház utolsó éveinek legszebb és legzajosabb énekes sikerei és most távozás után alig pár hónappal, mintha csak a publikum és sajtó megesappant memoriájára számítana a direktor, a kísérletező kezdők dilettantizmusát is művészetnek számítva, kinos helyzetbe hoz egy életbivatást kereső kezdőt és talán még kinosabbá a publikumot és kritikust. A közönség türelmes, elnéző, tetszésével bőkezűen adakozó és ma mégis megtörtént, hogy pissegett és sokan elégedetlenségük spontán megnyilatkozása-ként felvonás közben távoztak a színházból. Tovább menve, legyen szabad egyszer a kritikusnak saját magáról is írni. Hát nem gondolja *Szendrey Mihály*, hogy jóérzésű embernek legkinosabb feladatok egyike az, mikor tisztéből, hivatásából kifolyólag kellemetlen, bántó igazságokat kell papírra vetnie? A férfi lovagiassága küzd a kritikus

kötelességérzetével, csupán csak azért, mert *Szendrey Mihály* felelősség nélkül kritikát provokál olyanokkal, akikről neki magának módjában áll jóval előbb hasonló kritikát gyakorolni. Miért nem teszi ezt ő maga? Ugy-e mert egy férfire nézve a legsúlyosabb feladatok egyike, egy nővel szemben őszintének lenni a — kiméletlenségig. Ha ő maga nem teszi, miért akarja ezt mitőlünk, akiknek az izlése semmivel sem rosszabb és lovatlanabb, mint a *Szendrey Mihályé*.

Sajnos, egy szerződött tag bemutatkozásánál kellett ezt megmondani, holott a tömeges dilettáns kísérletezések idején, ha nem is ennyire terjedelmesen, de már fordultunk hasonló kérés-sel *Szendrey*hez — eredménytelenül. *Fáskerti* kisasszonyt bizonyára megtévesztették a tehetségét illetőleg, nem énekesnő, az ő hangjával nem is lehet énekesnő soha. Erőtlen, színtelen hang, abszolút énektudás nélkül. Beszédéből itt ott erőteljesebb drámai akcentus csengett ki, lehetséges tehát, hogy *Szendrey* társalgási szerepkörre szerződött és valami rettenetes tévedés folytán osztották ki számára a királyleány szerepét.

Nem akar ez humoros végső akkord lenni, én ezt komolyan képzelem el így, mert ha más-kép van, úgy van, ahogy megtörtént, akkor *Szendrey Mihály* nagyon gonosz tréfát csinált úgy a publikummal, mint a sajtóval, de magával a kisasszonnyal is.

Horovitz Gusztáv.

* *Boccaccio*. Bizonyára *Kállay Jolán*, a színháznak több év után visszaszerződött énekesnője kedvéért került elő ez a régi operett, amelyet nagyon jól kell játszani, hogy az avultságát ne érezze meg a publikum. Sajnos, ez nem történt meg. *Kállay Jolán* azóta, hogy elszakadt innét, mintha sokat elhagyott volna a temperamentumából, amely pedig egyik jó színész-erénye volt. Kivüle két új nőtágot láttunk: *Fáskerti Mariskát* és *Hampel Ilonát*. Miután a színházi életben nincs helye annak a gyöngédségnek, amely az első bemutatkozásoknál elnézést követel a hibák és fogyatkozásokkal szemben: el kell mondani, hogy egyikük se termelt még arra a részszortra, amelybe ma állították. Az új férfitagok közül *Balázs Bálint* a herceget játszotta; tartalmas, szépen olvadó hangja van, de a játéka még tenorista módon modoros. A mialatt az ujak így nem sok örömet nyújtottak, a régieknek jobb estéjük volt: *Diósy Nusinak* (*Fiametta*), *Polgár Sándornak*, *Győzőnek* és *Huszár Károlynak*. De mintha az ilyen reprizeket egy kissé — rendezni is kellene!

* A primadonna válópöre. *Kolozsvárról* jelentik: Szereplőiben érdekes válópörben mondott ítéletet a kolozsvári törvényszék. *Lónyai Piroška*, e pör egyik szereplője, aki nemrég a szabadkai színpad primadonnája volt, most pedig a nagyváradi Szigligeti színház tagja. A most befejezést nyert válópöre a primadonnát *Gyárfás Ödön* színésztől választotta el. A válópört évekkel ezelőtt indították meg, amikor még szegedi szubrett volt *Lónyai Piroška* s most, hogy a nagyváradi színházhoz került, elhatározta, hogy dülőre viszi elhanyagolt válópörét. A tárgyaláson ez alkalommal a primadonna és a férje is megjelentek. A bíróság ítélete *Lónyai Piroskát* mondotta ki vétkesnek és — hűtlen elhagyás címén a házasságot — végérvényesen fölbontotta.

* Az új naturburs. Pénteken mutatkozik be a társulat új siheder-színésze, *Hajduska László*, aki az *Ártatlan Zsuzsiban* lép először az aradi közönség elé.

* Az idei könyvpiac szenzációs ujdonsága: *Balla Ignác* „*Rothschildok*” című könyve. Ára 7 kor. Kapható Kerpel könyvkereskedésében. Telefon 385.

* *Henschel fuvaros*. Az énekes-személyzet bemutatása után, a drámai társulat kerül sorra, ebben a szezonban szerdán játszik először a drámai ensemble *Hauptmann Gerhardt* klasszikus drámáját, a *Henschel fuvarost* adja elő a társulat, a címszerepet *Kesztler Jász* s egyben ő rendezi a darabot is.

* A *Boccaccio* kedden. A ma esti reprizt holnap, kedden megismétli a színház. Az énekes-személyzet kedden is a *Bocacciot* adja elő, ezt a kiváló régi operettet, amelynek két vezető szerepét *Kállay Jolán* (*Boccaccio*) és *Diósy Nusik* (*Fiametta*) játsszák.

* Október 6. a színházban. A gyászos emlékeztető október 6-án az aradi színház is kegyeletos ünnepet ül. A gyásznapi előestéjén, október 5-én, valamint október 6-án a *Hadak utja* látványos történelmi színmű kerül előadásra; a darabban az egész társulat játszik, a statisztai szerepet az aradi középiskolák növendékei látják el.

* *Asszonyok párbaja*. (*Az Uránia szenzációja*.) Ahogy megjósoltuk, úgy következett be. Az *Uránia*-színház sláger darabja *Az asszonyok párbaja* zsufolásig megtölti a színházat. Régen is láttunk ilyen lebilincselően érdekes drámát, mely a leghíresebb *Asta Nielsen* képeket is föltümulja rendezés és játék tekintetében. Mindig érdeklődésre számíthat az olyan tárgy mozgófénykép, melyben a szerelem a főmotívum. Az *Asszonyok párbajának* is az a fő témája. A férj feleséget felesége barátnőjébe, akit szeretettel látnak vendégül és a gyanutlan barátnőt és feleséget leg-szentebb érzelmeiben csalják meg. Mikor felfedez elárulását, a szelíd kedves asszonyból valóságos furia lesz. Ez különben a szenzációs kép fény-pontja. Veszett boldogságáért megtorlandó párviadala hívja vetélytársát, aki érzi, hogy az igazság ellenfele oldalán van és csak a legsúlyosabb sértésre ragad kardot. Elkeseredett a küzdelem, melyben *Edith* a feleség sebesül meg. A mellékszobából előrohán a férj bűnbánólag borul elhagyott, vérében heverő feleségére. Ivonne a vetélytárs megszégyenülten távozik abból a házból, melyből megjelenésével száműzte a boldogságot. 176

* A pápa a Vatikánban az *Uránia* szerdai műsorának új nagy szenzációja, amire már előre felhívjuk a közönség érdeklődését. 175

* *Megzavart nászéjszaka*. (Kétfelvonásos bohózat az Apolló-színházban.) Régen nem kacagott annyit az Apolló közönsége, mint tegnap és ma, amidőn a *Megzavart nász* című bohózatot mutatták be. De nem is lehet ezt csodálni. Az egymást kergető sok groteszk helyzet, amelybe az ifjú házasság kerülnek, a katonai hálószo-ba intim furcsaságai fuldokló kacagásra késztetnek. Megkönnyebbülten sóhajtottunk fel, amikor sok sok bonyodalom után az ifjú házasság végre zavartalanul egymáséi lehetnek. A kitűnő kép holnap, kedden kerül utoljára vetítésre az Apollóban. Ugyanez alkalommal mutatja be utoljára az Apolló színház a *Malom-árok* című megkapóan gyönyörű drámai képet, amely a maga nemében szinte páratlanul áll. A műsor többi mellékkepe is megérdemlik a közönség legmesszebbmenő érdeklődését. Itt említjük meg, hogy az Apolló-színház szerdától kezdve, — tekintettel a téli szezonra — fél hatkor kezd meg az első előadását. 177

GYÁSZROVAT.

Halálozás. *Polgár Béla*, a radnai járás-bíró-ság vezetője ma délelőtt meghalt. Az elhunyt nemcsak Radnán, hanem az egész vidéken köz-szeretettel és becsülésnek örvéndett. Temetése szerdán délelőtt tíz órakor lesz.

Keresünk

október 15-re
való belépésre ügyes
gépészt gőzmozgo-
nyunkhoz, ki a ko-
vácsmunkákat és pat-
lást is alaposan érti.
Ajánlatok B. M. jel-
ige alatt e kiadóhi-
vatalba intézendők.

6161

Hely-
szüke
és tul-
halmo

zott raktár miatt a legszebb
SIRKÓVEKET

feltü-
nően
jutá-
nyos
árért
lehet
besze-
rezni

Menráth J.

sírkőraktárban
József főherceg-ut 11. és Boros
Beni-tér 6 szám alatt. 6165

425—1912. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a kisjenői kir. bíróságnak 1912. évi sp. 287. számú végzése következtében dr. Veicsiu Romul ügyvéd által képviselt Dragoi Maxim javára 892 kor. s jár. erejéig 1912. évi június hó 7-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1250 kor. becsült következő ingóságok, u. m. lovak, kocsik nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróság 1912. évi V. 246. sz. végzése folytán 892 kor. tőkekövetelés, ennek végzése szerinti kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 144 kor. 10 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig Székudvaron a végrehajtást szenvedett tanyáján leendő megtartására 1912. évi október hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-

foglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1912. évi szept. hó 28. napján.

6170 Balassa,
kir. bír. végrehajtó

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó,
egészségóvó vattával készül

a „**Sanitas**”

francia szivarkahüvely.

Egyedüli elárusító

őzv. Hammerschlag Lipótné

dohánytőzsdéje

5378

ARAD, Andrassy-tér 15. szám.

Uj férfi szabó-üzlet!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy ARADON, Gsiky Gergely-utca 16. sz. alatt egy modernül berendezett

férfi szabó-üzletet

nyitottam, hol elvállalok mérték utáni rendelésre mindennemű öltönyöket, felöltöket, télikabátokat, legdivatosabb és legizlésebb kivitelben jutányos árban. Főelvem: szolid és jó munkáimmal igen tisztelt rendelőim igényeit legjobban kielégíteni. Finom angol őszi és téli szövetmintákat vidékre készséggel szolgálók.

Szíves pártfogást kérek kiváló tisztelettel:

Vas László,

férfi szabó. 6003

Uj női kalap divatterem.

Igen tisztelt ismerőseimet és a hölgyközönséget értesítem, hogy Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám alatt szeptember hó első napjain egy modernül berendezett

5501

női kalap divatüzletet

nyitok, hol állandóan nagyválasztékú raktárt tartok minden kivitelű eredeti bécsi, párisi őszi és téli újdonságokból feltűnő olcsó árakban. E téren több éven át szerzett szakismeretemet biztosíték, hogy nagyra becsült vevőim igényeit mindenkor legjobban kielégítem. Üzletelvem: szolid és figyelmes kiszolgálás. Átalakításokat legizlésebben modell után készítek. Gyászkalapok azonnal elkészíttetnek. Szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kenderessy Lászlóné.

1850-ben általam alapított és jelenleg is saját vezetésem alatt fennálló

zongoraraktaamban

Arad, Deák Ferenc-utca 28. (saját ház) alatt készletben vannak elsőrendű gyárosoktól legújabb modell szerint készült angol és bécsi mechanikával, dupla vaslemezrel ellátott 3 pedálos új és használt

zongorák,

planinok és harmonium, mahagoni, fekete és matt kiállításban és pedig: Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Koch és Korselt, Thék, Laubberger és Gloss Petrof, Huatay, Neuburger, Hoffmann—Czerny, Pattart, Luner, Richter, Frödl, Cramer—Mayer, Ast, Beregszászi, Stelzhammer.

Zongora havi bérlet 10 koronától felfelé. Zongorahangolások szakképzett szegédem Ehrbar Henrik ur által eszközöltetnek. Hangolási díj belvárosban 2 korona, külvárosban 3 korona, vidékre meg egyezés szerint. Zongorahangolást, javítást, szíves megrendelésüket kérem címemre küldeni. 415

Krispin József

zongorakereskedő

Arad, Deák Ferenc-u. 28. sz. a.

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyancsak háztartási, vendéglői és nagy hűtőlők gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyarában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Különlegesség szénasav és légnyomású sörkímérő szekrényekben. 3411

Weisz Róza

női kalap divatterme

Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Van szerencsém az urali hölgyközönséget értesíteni, hogy bécsi bevásárlásaimból haza érkeztem, miért is a legújabb 5797

női, gyermek, velour és plüsch modell-kalapokkal

dusan felszerelt raktáramat be- eses figyelmébe ajánlom.

Gyászkalapok, valamint átalakítások 24 óra alatt eszközöltetnek.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerterekben

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Órák és ékszerész

Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédlék

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcseréltetnek.

Telefon 438. Telefon 438.

Csak jól jár

ha őszi szükségletét

Szegfű Manó

női divatüzletében

4181

Arad,

Lázár Vilmos-utca

Földes-gyógyszertárral szemben

Szerzi be,

mert ott a legolcsóbb bevásárlási forrás van.

Alanti áruk október 15-ig érvényesek.

1 vég vászon 9.— kor.-tól
140 cm. széles an-

gol szövet . . . 1.12 től

Bársony barchet . . . 48 „

Téli fejkendő . . . 46 „

Vászon zsebkendő

darabja . . . 16 „

Alkalmi vétel csip-

kékben . . . 10 „

Vidéki megrendelések utánvét mellett azonnal elintéztetnek, meg nem felelő kieseréltetik.

Új kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó intézet.
A nagyközönség szíves tudomására hozom,
hogy

Aradon, Weitzer János-u. sarkán
(főpostával szemben) egy modernül be-
rendezett

kelmefestő, vegytisztító és
gőzmosó intézetet nyitottam.

Intézet: Magyar-utca 26. alatt.

Felvételi helyiség: Weitzer János-utca. (Fő-
postával szemben.)

Szíves pártfogást kér kitűnő tisztelettel

Knapp Sándor

tulajdonos.

5995

Aradi Luxus Garage Automobil

kölcsönző és Boy-vállalat József főherceg-ut 17.

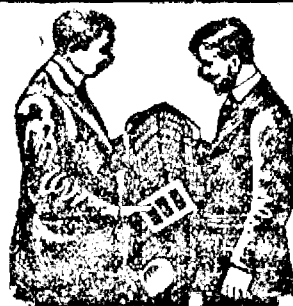
Ajánlja a nagyközönségnek a leghíresebb gyártmá-
nyu „Benz” kocsijait helybeli és messze vidéki utakra
a legméltányosabb díjazás mellett. Megrendeléseket
a Petőfi-utcai felvételi iroda (Telefon 826.) valamint a Jó-
zsef főherceg-uti átlomás és központi iroda is elfogadja.
Ugy nappali, mint éjjeli szolgáltat. Tájékoztatásul a város-
bani sétatakszámok: 1 óra 10 korona, 1/2 óra 5 kor.,
1/4 óra 2 kor. 50 fill., vasúthoz 2 kor., Új-Aradra
Fő-ut végéig 3 kor. 70 fill. Esetleges felszólamlások
József főherceg-ut 17. szám alá intézendők. :- :-

Kerékpáros gyorsfutárjai

Telefon szám: 826.

a legmegbízhatóbban és leggyorsabban elvégzik a
nyert megfizásokat. A luxus boyok díjazása feltétle-
nül olcsóbb, mint bármelyik más hasonvállalaté.

Nappal 1/4 óra 40 fillér, este 1/4 óra 60 fillér, 25 lappal bíró
bérletfűzetek beszerzése mellett 1/4 óra csak 20 fill.-be kerül.

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakban
kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN, Schwedeng 41. 6992

A tanító szövetség és az állam tisztviselői
egyesületének szállítja. Ha direkt a gyárból
veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt
takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek
mindenfélé áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Össz. minták válogatását megtekint-
ésére bármikor küldeték. 722

Legolcsóbb és legjobb cipő be-
szerzési forrás Aradon, Boros
Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyel-
mébe ajánlom saját készítményű
kész

férfi-, női- és gyermek-cipő
raktáramat, hol állandóan dus vá-
lasztékot tartok mindennemű leg-
divaioobb és legtartósabb cipők-
ből legolcsóbb árakban. Megrende-
lések gyorsan és pontosan elké-
szíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri- és női cipész.

Nemesfajú görög és sárga **DINNYE,**

továbbá kitűnő

FAJPARADICSOM

és Muscat és Chasselas faj

CSEMEGE-SZŐLŐ

kapható:

HÁMORY-GAZDASÁGNÁL

Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám.

POPPER TESTVÉREK áruháza ARAD, FORRAY-UTCA

(Gróf Hunyady-palota)

őszai ujdonságait a következő rendkívül olcsó árakban árusítja:

1 ruhára való angol szövet 4 mtr. 120 cm széles	K 4.-
1 " " " divatszínben 4 mtr. 120 cm széles	" 6.-
1 " " " tiszta gyapju 4 mtr. 120 cm széles	" 8.-
1 vég finom rumburgi vászon	9.80
1 kis vég vászon 6 női ingre	7.80
1 szövet garnitúra 2 ágyszerítő és egy abrosz	9.50

1 darab férfi vagy női trikó	K 1.50
1 darab gyermektrikó	" 0.65
1 pár női harisnya	" 0.40
1 darab gyapju posztó sál	2.70
1 " flanel takaró	1.70
1 " Store függöny	4.50

Szőnyegek 48 fillér, 70 fillér, 96 fillér és 1 korona 50 fillér méterenként.

2811

Selymek, bársonyok, csipkék, szalagok és ruhadíszek óriási választékban.

Kérjük kirakataink szíves megtekintését.

Budapesti Csipkeáruház Andrássy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója ujonan érkezett
őszai és téli ujdonságaink bevásárlásánál szolid
szabott árainkból 5 százalék engedmény-
ben részesül.

Fischer Eliz-palota.

Csipkek, szalagok, bársonyok,
ruhadíszek. Selymek harisnyák.
Keztyük és összes szabókellékek.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára, valamint valódi

lignum sanctum-
tekegolyók és bábuk

legutányosabb árakban
kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű és játékk-
áru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 4178

A mesterdalnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járnai élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 6734

kaucsuk-sarok.

Vi lanyos zseblámpa

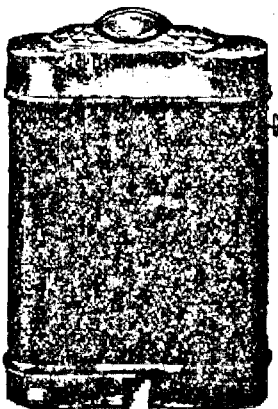
mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
csatlárok.

Dinamó-
gépek, vil-
lanymotorok
és más
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salacz-utca 2. sz. 4118

Intézet kereskedelmi ismeretek tan-
folyamára. Vezeti Friedrich Mester, tulaj-
donosa Európa határán túl ismert koráb-
ban Kereskedelmi Akadémiának Leipzig.
Prospektust az igazgatóság által ingyen. 8813

Szalkai Arminné
himző- és fehérnemű üzlete
Arad, Weitzer János-u. 3.

Női, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5283

**Színes és fehér himzé-
sek, ugyszintén fehér-
nemű varrások olcsó
árban készülnek.**

**Himző és fehérnemű-
varró leányok fizetés-
sel felvételnek.**

ÉRTESETÉS!

Igen tisztelt vevőim és a nagyérdemű közönséget értesítem,
hogy 21 év óta fennálló és jóhírnévnek örvendő, **varrógép,
kerékpár és gramfon** üzletemet, tettelesen megnagyobbítva,

**Szabadság-tér 7. szám alól ugyan-
csak Szabadság-tér 5—6. szám
(saját házamba) helyeztem át,**

hol állandóan nagy választéku raktárt tartok a világhírű eredeti
„PFAFF” u. m. eredeti VIKTORIA és Singer varrógépekből, a
legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, családi használatra és
ipari célokra. Eredeti íróangyal védj-gyes **Gramfonok** és
állandó nagy választék lemezekben. „DURKOPP”, „VIKTORIA”
és „BRITANIA” kerékpárok egyedüli képviselője. Mechanikai
műhelyemet megnagyobbítva és modernül berendezve, **varró-
gép, kerékpár és gramfon** javításokat gyorsan, szék-
szerűen, jótállás mellett eszközölök. 5795

Kedvező fizetési feltételek.

További szíves pártfogást kérek kitűnő tisztelettel

HAMMER VILMOS

műszerész.

Telefon 96.

Telefon 96.

Glésinger József és Fia áruháza

értesíti a n. é. vásárló közönséget, hogy helyiségük átalakítása teljesen befejezést
nyert és a forgalomnak átadatott. Kérjük kirakataink megtekintését.

Ezen rovatban minden szó egy-
eset beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh.-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elír — azaz levélbélyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor kövendő. Levélben megkereséseknél (a jelleg leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kíváncsi díjlanul megismerkedni. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Angyal

jellegére kívánt helyen levél van.
6169

Azon bájos hölgynek,

kivel Újszentannáról vasárnap este együtt utaztam s autón őt és hozzátartozóit az Eötvös-utcaig követtem, könyörgöm ismeretségeért. Levelet „Szabad vagyok” jellegére jelezve a kiadóba kérek. 6154

Temesvár.

Hogy érzed magad, gondolsz-e reám is? Reményem iránt nékem, mondhatom sokat gondolok reád, többet mint eddig is. Sok csók a te szerető Palkódtól. 6155

Anna.

Nem képzeli, hogy mennyire vártam. Ha csak egy kicsit szeretet, a héten jöjjön be fél egykor okvetlen várom, ne féljen semmitől. 6156

Női fésűk,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás

modern utcai lakás fürdőszobával, zárt folyosóval november 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6040

Zoltán-utca 2. sz. alatt

egy csinosan butorított különbejárati udvari szoba a földszinten, azonnal kiadó. 6066

3 szobás

modern lakás Nagy Sándor-utca 7. szám alatt kiadó. 6151

Szépen butorított

utcai szoba hálófülkével, különbejárati előszobával, erkéllyel, villanyvilágítással kiadó. Boros Béni-tér 15., I. em., ajtó 11. 6179

Különbejárati

butorított szoba azonnal kiadó. Esetleg uri ellátással havonként 80 koronáért. Kiss Ernő u. 4. 6178

Csinosan

bebutorított, külön bejárati földszintes szoba előszobával, azonnal kiadó. Tudakozódhatni: Krausz Paulin könyvkereskedésében, 6142

Három szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel november 1-re olesón kiadó. Varjassy József-utca 32. 6148

Egy

külön bejárati butorított szoba kiadó november 1-ére, Tőkölly-tér 4. szám. Forrai utca sarok. 6098

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Fatal segéd

vegyes-kereskedésben alkalmazást nyerhet. Ajánlatok Wittenberger Mórhoz, Kovászl. 6128

Segédmunkások

felvételnek Calvasina márványtelepén, Wesselényi-u. 33.

Pelenkefalval keresztemben

izraeli, nős kimerőt keresek. A közelebbi felvilágosítást személyesen adom meg. Schiller Mór Pelenkefalva. 6157

Ügyes leányok,

kik eladáshoz értenek, azonnali belépésre felvételnek Marosparti Áruház, Asztalos Sándor-utca 5. Ugyanott egy kisebb üzlethelyiség kiadó. 6177

Mindenes leány

ki a főzéshez is ért, jó fizetéssel felvétetik. Cukor Lászlóné, Boros Béni-tér 11. sz. 6097

ALKALMAZÁST KERES.

1000 korona

óvadékkal, jó bizonyítványokkal rendelkező, pénzbeszedői vagy rakárnoki, esetleg hasonló állást keres október 20-tól. Cím a kiadóhivatalban. 6102

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett, gép- és némi gyorsírásban jártas leány állást keres. Cím a kiadóban.

Bejárónő

kerestetik azonnalra, értekezni lehet József főherceg-ut 10 sz. II. emelet 7. ajtó. 6130

Vidéken

lakó 45 éves nős uriember volt tart. tűzérhadnagy a faszakmában és földkezelésben jártas, egy neki megfelelő állást keres Aradon, vagy vidéken. Megkeresséket „Szakember” jellegére a kiadóhivatalba kér. 6162

Gazdaságnak

ajánkozik vidékre magányos urhoz egy tisztességes nő, aki hasonlóságban már alkalmazva volt. Cím J. K. Borona-utca 5. 6575

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szűrtők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb minőségű bőrből készült férfi, női és gyermekcipőket, melyek jutányos ártért kaphatók az Aradi Cipészek Termelő szövetkezeténél Szabadság-tér 14. szám. 6591

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbér-könyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papírkereskedésében kaphatók Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Utazó bunda

jó karban tartott, 24 koronáért kapható. Deák Ferenc-utca 39., földszint 3. 6159

Egy fűszer üzlet

berendezése eladó. Cseh Kálmán Arad, Radnai-ut 13a. 6160

Glassey Centonar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon. Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknek. Battonya: Geller Samu, Pécska: Lusztig Ernő 5041

Galsán hengergőzmalom

és egy fűvágó motor más vállalat miatt sürgősen eladó. Ifju Kuborezik József. 6058

Tolnai Világlapját

összes kedvezményekkel (Sven Hedin a rejtelmes India; Tolnai Világtörténelem stb.) eredeti árban, bérletben és számonként házhoz szállítom. Bel- és külföldi dívatlapok és folyóiratok állandó készlete. Krausz Paulin színház-épület. Telefon 511. 4541

India fogcsappék

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

Kétegyházán

a vasúti állomás mellett 1000 mm. prima gypsze, azonnal eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6155

Liköraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Gyönyörű

csurgatott méz kapható kilónként 1 kor. 80 fill. Arad, Ferenc-tér 4. sz. alatt. 6104

Elhőltetés

miatt azonnal eladó. Egy gyönyörű szép velencei tükör, egy velencei lámpa, egy ruha szekrény, varrógép és egy cselédágy. Szivességből felvilágosítást nyújt Rubinstein Mór szálító, ugyan itt megtekinthetők. 6124

KÜLÖNFÉLE.

Felhívás!

Társat keresek réz és ezüst bányához. Cím Józsa Miklós, Kisróna, Arad m. 6158

Kiadó

földszinti páholy B. napra mérsékelt áron november 15-ig. Földvilágosítást ad Hoffmann Ottó fűszerüzlete. 6175

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, előszoba, fürdőszobás uri lakás november hó 1-ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Nagyközönség

szíves figyelmébe ajánlom Tőkölly-tér 6/a. alatt levő uri szabó üzletet, hol legdivatosabb hazai és angol özei szövetajdonságokból mérték után kifogástalan kivitelben készítenek mindennemű öltönyöket legjutányosabb árakban. Szíves pártfogást kérek Fischer Béla uri szabó. 5913

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszereuen, legjutányosabb árban, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30. 4121

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 8951

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

Férges baromfi olaj

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Utcai, alkalmi és vadász cipőkben nagy választék

LANYI MARCELL

Kobrak cipők!

ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCA 1. SZÁM
TELEFON 429. TELEFON 429.

Apró hirdetések folytatása.

OKTATÁS.**Egyszerű- és kettős**

könyvvitel, keresk. levelezés, gép- és gyorsírási szaktanfolyamok október hó 1-én kezdődnek a Ziffer S.-féle írógépvállalatnál, József főherceg-ut. 7. külön könyvelési esti tanfolyam kereskedősegédek és irodai alkalmazottak részére 10 kor havi díj mellett. Beiratkozás ugyanott. 6117

ÜZLETEK.**Egy román**

községben 56 év óta fenálló jó üzletház, mely 5 éve ujonnan modernül felépítve lett. családi okok miatt, olcsón bérbeadó, esetleg eladó. Bővebbet Rothstein Mór fűszer és csemege kereskedésében Arad. 6107

Egy forgalmazó

helyen levő vegyes kereskedés lakással október 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-u. 27., az üzletben. 5661

Egy jóforgalmazó

vas és fűszer üzlet a szükséges jogokkal, más vállalat miatt, esetleg házzal együtt eladó. Patzer József Szemlak. 6163

Üzlet

italmérés és trafikkal, házzal együtt családi okok miatt olcsó áron eladó. Szükséges tőke 5-6000 korona Megkeresések „Vidéken” Te mesvár főpostarestante. 6164

INGATLAN.**Vidéki ház**

az országot mellett, vegyeskereskedés és kocsmának való helyiségekkel, jutányos feltételek mellett eladó vagy bérbeadó. Kezelőnek biztosíték mellett is átadatik. Ajánlatok „Jó üzlet” jellegére e lap kiadóhivatalába intézendők 6115

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám
816

2881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház

ból arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégnél

Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező,
csillár- és izzótestek
raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Új üzlet!

Telefon 950.

Új üzlet!

Speciális gyümölcs üzlet

Értesitem a közönséget, hogy **Petőli-utca** Klein cipész mellett egy

6168

gyümölcs különlegességi üzletet

nyitottam. Egyrészt kecskeméti saját termésem árusítom, másrészt oly előnyös kötéseket sikerült kecskeméti termelőkkel eszközölnöm, hogy a legkiválóbb fajalmat, körtét és őszi barackot igen olcsón árusíthatok. Üzletemben tejet, kenyeret és hideg felvágottat állandóan friss állapotban raktáron tartok.

Becseseles pártfogást kér:

Az üzlettulajdonos.**Értesítés.**

Az igen tisztelt megrendelő kör és a nagyközönség szives tudomására hozom, hogy a **Zrinyi-utca**ban levő

Kerékpáros Gyorsfutár vállalatot

meg, illetve átvettem, oly megállapodással, hogy ezen üzletből elődöm **Dietrich János**nak esetleg fenálló tartozásáért semminemű szavatosságot senkivel szemben el nem vállaltam.

Kérem ezért e körülmény tudomásul vételét azzal, hogy a netáni követeléseket sziveskedjenek vele szemben érvényesíteni.

6167

Az új tulajdonos.

Központi és szobafűtésre kitűnő minőségű

KOKSZ (pírszén)**VERSENYEN KIVÜLI OLCSÓ ÁRBAN****Porosz kocka, darabos szén****Kapható****RÓTH JÓZSEF** Eötvös u. 3. szám.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Legyőzhetetlen

olcsóság és izlés tekintetében

4175

a Kalap Bazár

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

Női-divat kalap, kalapforma és diszek nagyárúháza

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.